Uradni list
Evropske unije

SL
Serija C

C/2026/3236

2.7.2026

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2007/2/ES glede poenostavitve nekaterih zahtev za vzpostavitev infrastrukture za prostorske informacije v Uniji

(COM(2025) 985 final – 2025/0393 (COD))

(C/2026/3236)

Poročevalka: **Anna SCHOEMAKERS**

Zakonodajni postopek	EU Law Tracker
Zaprosilo	Evropski parlament, 17. 12. 2025 Svet, 20. 3. 2026
Pravna podlaga	člen 192(1) in člen 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Dokumenti Evropske komisije	COM(2025) 985 final
Ustrezni cilji trajnostnega razvoja	cilj 9 – industrija, inovacije in infrastruktura cilj 11 – trajnostna mesta in skupnosti cilj 12 – odgovorna poraba in proizvodnja cilj 16 – mir, pravičnost in močne institucije
Pristojnost	strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje
Datum sprejetja na seji strokovne skupine	26. 2. 2026
Datum sprejetja na plenarnem zasedanju	18. 3. 2026
Plenarno zasedanje št.	604
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	203/1/2

1. PRIPOROČILA

EVROPSKI EKONOMSKO-SOCIALNI ODBOR (EESO)

1.1 podpira cilje EU glede konkurenčnosti, pravne poenostavitve in zmanjšanja upravnega bremena ter meni, da so dostopni, interoperabilni in visokokakovostni prostorski podatki ključni dejavnik za inovacije, gospodarsko odpornost in odpornost proti podnebnim spremembam, oblikovanje politik na podlagi dokazov in pravilno delovanje enotnega trga ([1]);

([1]) Glej obrazložitveni memorandum, stran 1.

1.2 pozdravlja revizijo Direktive 2007/2/ES (INSPIRE) ([2]) v skladu z oceno Komisije in ugotovitvami programa REFIT ter predlagane spremembe, katerih namen je poenostaviti obveznosti, črtati zastarele določbe, zmanjšati podvajanje in posodobiti upravljanje, hkrati pa ohraniti temeljni cilj skladne in usklajene evropske infrastrukture za prostorske informacije, znan pod imenom GreenData4All (zeleni podatki za vse) ([3]);

1.3 odločno podpira uskladitev revidiranega okvira INSPIRE s horizontalno zakonodajo EU o podatkih, zlasti Direktivo (EU) 2019/1024 ([4]) o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja, ter pozdravlja črtanje prekrivajočih se in odvečnih določb, da se zagotovijo pravna doslednost, interoperabilnost in regulativna jasnost v celotnem digitalnem pravnem redu Unije. Meni, da ta pristop ustrezno odraža razvoj v smeri enotnega evropskega podatkovnega ekosistema, namesto vzporednih ali razdrobljenih sektorskih ureditev ([5]);

1.4 ponovno poudarja, da se ne bi smelo razumeti, da podatki, obravnavani v okviru pobude GreenData4All, služijo le okoljski politiki. Prostorski okoljski podatki so po naravi čezmejni in medsektorski ter so strateška javna dobrina za najrazličnejše politike držav članic in Unije, vključno s prilagajanjem podnebnim spremembam, kmetijstvom (npr. SKP), kakovostjo zraka, vesoljskimi programi, zmanjševanjem tveganja nesreč, javnim zdravjem, prostorskim načrtovanjem in civilno zaščito. Ti podatki lahko služijo javnim upravam, socialnim partnerjem, organizacijam civilne družbe, podjetjem, raziskovalcem in državljanom ter se uporabljajo v mnenjih in dejavnostih EESO, kot je njegovo delo v zvezi s pristopom Evropske unije „eno zdravje“ ([6]). EESO zato pozdravlja nadaljnji pristop na ravni Unije k omogočanju polnega standardiziranega življenjskega cikla podatkov v skladu s subsidiarnostjo in sorazmernostjo ([7]);

1.5 ugotavlja, da je Komisija izvedla smiseln in vključujoč postopek sodelovanja in posvetovanja z deležniki, ki je privedel do pozitivnih in izvedljivih predlogov, ter priznava široko podporo, ki so jo javni organi, uporabniki znanstvenih podatkov, organizacije civilne družbe, posamezniki in drugi deležniki izrazili za spremembo in poenostavitev Direktive 2007/2/ES, kar krepi legitimnost in praktični pomen predlaganih sprememb;

1.6 bi si želel, da bi bili v členu 18 Direktive 2007/2/ES izrecno navedeni socialni partnerji in organizacije civilne družbe. Čeprav se lahko razume, da je civilna družba implicitno vključena, lahko njena neomemba vodi v različne razlage in diskrecijske uporabe na ravni držav članic, kar bi lahko ogrozilo dosledno in vključujoče izvajanje. Poleg tega se EESO bolj zavzema za to, da bi bil partner v procesu izvajanja v okviru večletnega delovnega programa;

1.7 poudarja, da naj bi se s poenostavitvijo in posodobitvijo okvira INSPIRE v skladu z najnovejšimi pravili Unije o odprtih podatkih ustvarili letni prihranki v višini približno 12 milijonov EUR, s čimer to postane privlačen del svežnja omnibus za okolje. Namen spremenjenega pristopa je z racionalizacijo zahtev in zagotavljanjem skladnosti s sedanjim okvirom odprtih podatkov zmanjšati stroške izpolnjevanja obveznosti za javne organe, hkrati pa javnim in zasebnim uporabnikom olajšati širši in učinkovitejši dostop do naborov geoprostorskih podatkov velike vrednosti. Pričakuje se, da bo to izboljšalo ponovno uporabo podatkov, podprlo inovacije in prispevalo k boljšemu izvajanju politik v več sektorjih. EESO podpira te prihranke časa in sredstev ([8]);

([2]) Direktiva 2007/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2007 o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti (INSPIRE) (UL L 108, 25.4.2007, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2007/2/oj).
([3]) Glej obrazložitveni memorandum, stran 9.
([4]) Direktiva (EU) 2019/1024 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja (prenovitev) (UL L 172, 26.6.2019, str. 56, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1024/oj).
([5]) Glej obrazložitveni memorandum, strani 5 in 6.
([6]) UL C, C/2026/16, 16.1.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/16/oj.
([7]) Glej obrazložitveni memorandum, strani 3 in 6.
([8]) Glej obrazložitveni memorandum, strani 9 in 10.

1.8 ugotavlja, da predlog ne vključuje sprememb proračunskega okvira Unije in je predstavljen kot proračunsko nevtralen. Vendar EESO priporoča, naj se državam članicam omogoči dostop do ustrezne strojne in programske opreme, da bodo lahko uporabljale enake tehnične standarde in postopke ter tako zagotovile interoperabilnost podatkov. Nenehno bi si bilo treba prizadevati za krepitev prilagoditvene sposobnosti. Za ta namen bi bilo treba državam članicam zagotoviti posebna sredstva, še posebej za potrjevanje podatkov na podlagi objavljenih standardov ([9]);

1.9 opozarja, da je za medgeneracijsko pravičnost potrebno v prihodnost usmerjeno oblikovanje politik, ki izrecno upošteva dolgoročne posledice današnjih odločitev za prihodnje generacije. To načelo je zlasti pomembno pri pridobivanju, obdelavi in objavi prostorskih podatkov, saj se taki podatki vse pogosteje uporabljajo kot podlaga za politične odločitve s trajnimi okoljskimi in družbenimi učinki. Prehod z direktive INSPIRE na okvir GreenData4All, ki bo pripravljen na izzive prihodnosti, je zato pomembna priložnost za nadaljnje ocenjevanje in blaženje morebitnih negativnih posledic za našo podatkovno prihodnost. Morda se zdi, da je medgeneracijska pravičnost širok pojem, vendar ga je mogoče v tem zakonodajnem procesu neposredno uporabiti;

1.10 poudarja, da medgeneracijska pravičnost obsega preprečevanje škodljivih okoljskih vplivov shranjevanja podatkov na vodo, energijo in rabo zemljišč. Zajema tudi socialne posledice, vključno s tveganjem izključenosti prebivalcev na nepokritih območjih (belih lisah) oziroma neenakega dostopa. Tudi zaenkrat neznanih in potencialno negativnih posledic umetne inteligence se ne sme zanemariti, temveč jih morajo obravnavati na primer skupnosti njenih veščih uporabnikov. Splošni pristop pravičnosti bo nato zagotovil, da bo infrastruktura prostorskih podatkov ostala dostopna in koristna vsem, ne glede na osebne značilnosti, ozadje, vlogo ali status v družbi, kot osrednji element pravičnega in trajnostnega okvira upravljanja podatkov, ki služi sedanjim in prihodnjim generacijam;

1.11 odločno priporoča, naj izvajanje revidiranega okvira INSPIRE spremljajo okrepljena prizadevanja, da bi zbiranje, shranjevanje, obdelava in varstvo evropskih prostorskih podatkov potekali znotraj Unije pod evropsko jurisdikcijo ob popolnem spoštovanju prava Unije, standardov varstva podatkov ter ciljev Unije glede strateške avtonomije in digitalne odpornosti.

2. **POJASNILA**

Utemeljitev priporočil 1.1, 1.2 in 1.3

2.1 Eden trajnih uspehov sodelovanja Evropske unije je izmenjava in skupna uporaba prostorskih podatkov. Vzpostavitev skupnih okvirov za zbiranje, vodenje in izmenjavo geoprostorskih informacij je mnogim deležnikom, zlasti javnim organom ter organizacijam civilne družbe na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter ravni Unije, omogočila učinkovitejše izvajanje nalog tako znotraj držav članic kot čez mejo. Odprti in dostopni prostorski podatki so bistvena orodja za spremljanje, načrtovanje, ocenjevanje in stalno izboljševanje prostorskega načrtovanja. Podpirajo politike, ki temeljijo na dokazih, ter povečujejo upravno učinkovitost, preglednost in odgovornost. Države članice vsaka zase ne morejo ustrezno poskrbeti za razvoj, upravljanje, vodenje in interoperabilnost odprtih prostorskih podatkov za večnamensko uporabo s strani več deležnikov na celotnem ozemlju Evropske unije.

Utemeljitev priporočila 1.4

2.2 Vrednost prostorskih podatkov je vse bolj povezana s podnebnimi ukrepi, blažitvijo podnebnih sprememb in prilagajanjem nanje, preprečevanjem tveganj ter sistemi zgodnjega opozarjanja in odzivanja v primeru poplav, onesnaženosti zraka, suš in požarov v naravi. Odprti prostorski podatki bodo še naprej posebno pomembni za krepitev enotnega trga in izvajanje evropskega zelenega dogovora. Priprava predloga za spremembo Direktive 2007/2/ES se je

([9]) Glej obrazložitveni memorandum, stran 10.

začela že pred časom in je bila šele pozneje vključena v sveženj omnibus. Ta vključitev nima (okoljskih) posledic za predlog Evropske komisije o spremembi te direktive, predlog pa je v celoti usklajen z zbirnim svežnjem za digitalno področje. Ni sicer posameznega cilja trajnostnega razvoja, ki bi bil izrecno namenjen odprti souporabi podatkov, na splošno pa velja, da so odprti in interoperabilni podatki nepogrešljivi za doseganje ciljev trajnostnega razvoja kot celote. Zanesljivi prostorski podatki omogočajo napredek pri več ciljih, saj prispevajo k oblikovanju politik, spremljanju rezultatov in omogočanju usklajenega ukrepanja v velikem obsegu.

Utemeljitev priporočil 1.5 in 1.6

2.3 Hkrati mora uporaba podatkov, ki se souporabljajo, še naprej temeljiti na javnem interesu. Za to so pristojne vlade na ravni držav članic, civilna družba pa bo še naprej imela vlogo sorazvijalca in nadzornika, da se zagotovi ustrezna uporaba podatkov. EESO podpira pristop Unije k odprtim podatkom, ki temelji na načelu, da morajo podatki služiti skupnemu dobremu in podpirati trajnostne cilje, vendar ne smemo biti lahkoverni in pozabiti na tveganje, da bi se podatki lahko zbirali za komercialne namene, kar bi lahko prispevalo k degradaciji okolja, prekomernemu izkoriščanju naravnih virov, nezakonitemu odlaganju odpadkov ali krčenju gozdov, ali da bi se prednostno prevzemali zaradi netransparentnih (mednarodnih) varnostnih razlogov ali predpisov. Tudi tukaj EESO v celoti podpira predlog za spremembo direktive INSPIRE v skladu s pobudo GreenData4all, zlasti z namenom kontinuitete.

Utemeljitev priporočil 1.7 in 1.8

2.4 Sicer pozdravlja dejstvo, da se pričakuje zmanjšanje tehničnih in finančnih bremen, a ugotavlja, da vzpostavitev namenskih mehanizmov financiranja ni ena od sprememb Direktive 2007/2/ES. EESO se kljub temu zavzema za to, da bi državam članicam dali na voljo posebna sredstva, da bi poskrbeli za čim učinkovitejšo in dostopnejšo uporabo podatkov v dobi, v kateri so podatki vse pomembnejši. To je še posebej pomembno glede na hitrost tehnološkega razvoja, tudi na hitro razvijajočem se področju umetne inteligence, kar bo dodatno povečalo povpraševanje po visokokakovostnih interoperabilnih podatkih ter njihovo vrednost.

Utemeljitev priporočil 1.9, 1.10 in 1.11

2.5 Predlog se sicer sklicuje na evropski akt o podatkih (Uredba (EU) 2023/2854) ([10]) in splošno uredbo o varstvu podatkov (Uredba (EU) 2016/679) ([11]), vendar ne obravnava izrecno strateških izzivov in pomislekov glede medgeneracijske pravičnosti, ki so jih mladi izrazili v zvezi z upravljanjem in uporabo podatkov. Pri nadaljnjem razvijanju pobude bi bilo treba posebno pozornost nameniti shranjevanju podatkov, vključno z njegovim energetskim in vodnim odtisom, ter vprašanjem suverenosti in varstva podatkov na evropskih tleh. Čeprav ti vidiki morda ne spadajo na neposredno področje uporabe Direktive 2007/2/ES, EESO meni, da so skupaj z vidikom mladih neločljivo povezani s krovnim ciljem zagotavljanja dolgoročnega upravljanja evropskih prostorskih podatkov, ki je vključujoče (tudi odprava t. i. belih lis znotraj Unije), trajnostno in dostopno za vse. Obravnavanje teh razsežnosti je bistveno za ohranjanje zaupanja v evropsko infrastrukturo prostorskih podatkov, še posebej v sedanjih geopolitičnih, tehnoloških in varnostnih razmerah.

([10]) Uredba (EU) 2023/2854 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2023 o harmoniziranih pravilih za pravičen dostop do podatkov in njihovo uporabo ter spremembi Uredbe (EU) 2017/2394 in Direktive (EU) 2020/1828 (akt o podatkih) (UL L, 2023/2854, 22.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj).

([11]) Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

3. **PREDLOGI SPREMEMB ZAKONODAJNEGA PREDLOGA EVROPSKE KOMISIJE**

Predlog spremembe 1

v COM(2025) 985 final o spremembi Direktive 2007/2/ES se doda nova uvodna izjava (14)

(povezano s priporočilom 1.11)

Predlog Komisije	Predlog spremembe EESO
	(14) ***Glede na strateški pomen prostorskih podatkov, ki sodijo na področje uporabe Direktive 2007/2/ES, je treba poskrbeti, da se ti prostorski podatki zbirajo, shranjujejo, obdelujejo in varujejo na evropskih tleh in pod evropsko jurisdikcijo. To bo okrepilo pravno varnost in zaupanje v souporabo podatkov v javnem sektorju ter uskladilo okvir GreenData4All s cilji Unije glede digitalne suverenosti, kibernetske varnosti in strateške avtonomije.***

Obrazložitev

Zaradi hitro spreminjajočih se geopolitičnih razmer je treba več pozornosti nameniti lokaciji, upravljanju in pravnemu okviru, v skladu s katerim se upravljajo evropski podatki. EESO opozarja, da se varstvo podatkov, prakse souporabe podatkov in standardi upravljanja v posameznih svetovnih jurisdikcijah močno razlikujejo ter da pravni okvir Unije zagotavlja izrazito visoko raven varstva osebnih*, javnih in strateških podatkov.

EESO v zvezi s tem meni, da je ključno evropske prostorske podatke upravljati in voditi na način, ki zagotavlja stalno uporabo evropskega prava in standardov, s čimer se zaščitijo cilji javnega interesa, pravna varnost in strateška avtonomija. *INSPIRE in GreenData4All ne vključujeta osebnih podatkov.

Predlog spremembe 2

v COM(2025) 985 final o spremembi Direktive 2007/2/ES se doda nova uvodna izjava (15)

(povezano s priporočilom 1.6)

Predlog Komisije	Predlog spremembe EESO
	(15) ***Člen 18 Direktive 2007/2/ES se spremeni:*** ***Države članice zagotovijo, da se določijo ustrezne strukture in mehanizmi za usklajevanje prispevkov organizacij civilne družbe in vseh, ki imajo interes glede infrastrukture za prostorske informacije, na različnih vladnih ravneh.***

Obrazložitev

Namen predloga je dodati izrecno sklicevanje na organizacije civilne družbe v členu 18, saj mora uporaba podatkov, ki se souporabljajo, še naprej temeljiti na javnem interesu. Za to so pristojne vlade na ravni držav članic, civilna družba pa bo še naprej imela vlogo sorazvijalca in nadzornika, da se zagotovi ustrezna uporaba podatkov. EESO podpira pristop Unije k odprtim podatkom, ki temelji na načelu, da morajo podatki služiti skupnemu dobremu in podpirati trajnostne cilje,

vendar ne smemo biti lahkoverni in pozabiti na tveganje, da bi se podatki lahko zbirali za komercialne namene, kar bi lahko prispevalo k degradaciji okolja, prekomernemu izkoriščanju naravnih virov, nezakonitemu odlaganju odpadkov ali krčenju gozdov, ali da bi se prednostno prevzemali zaradi netransparentnih (mednarodnih) varnostnih razlogov ali predpisov. Tudi tukaj EESO v celoti podpira predlog za spremembo direktive INSPIRE v skladu s pobudo GreenData4all, zlasti z namenom kontinuitete.

Predlog spremembe 3

v COM(2025) 985 final o spremembi Direktive 2007/2/ES se doda nova uvodna izjava (21)

(povezano s priporočiloma 1.9 in 1.10)

Predlog Komisije	Predlog spremembe EESO
	Za medgeneracijsko pravičnost je potrebno v prihodnost usmerjeno oblikovanje politik, ki izrecno upošteva dolgoročne posledice današnjih odločitev za prihodnje generacije. Med temi so okoljske in družbene posledice ter (še neznane) posledice vloge umetne inteligence pri pridobivanju prostorskih podatkov. To načelo je zlasti pomembno pri pridobivanju, obdelavi in objavi prostorskih podatkov, saj se taki podatki vse pogosteje uporabljajo kot podlaga za politične odločitve s trajnimi okoljskimi in družbenimi učinki. Prehod z direktive INSPIRE na okvir GreenData4All, ki bo pripravljen na izzive prihodnosti, je zato pomembna priložnost za nadaljnje ocenjevanje in blaženje morebitnih negativnih posledic za našo podatkovno prihodnost.

Obrazložitev

Morda se zdi, da je medgeneracijska pravičnost širok pojem, vendar ga je mogoče v tem zakonodajnem procesu neposredno uporabiti: obsega preprečevanje škodljivih okoljskih vplivov shranjevanja podatkov na vodo, energijo in rabo zemljišč. Zajema socialne posledice, vključno s tveganjem izključenosti prebivalcev na nepokritih območjih (belih lisah) oziroma neenakega dostopa. Tudi zaenkrat neznanih in potencialno negativnih posledic umetne inteligence se ne sme zanemariti, temveč jih morajo obravnavati na primer skupnosti njenih veščih uporabnikov. Splošni pristop pravičnosti bo nato zagotovil, da bo infrastruktura prostorskih podatkov ostala dostopna in koristna vsem, ne glede na osebne značilnosti, ozadje, vlogo ali status v družbi, kot osrednji element pravičnega in trajnostnega okvira upravljanja podatkov, ki služi sedanjim in prihodnjim generacijam.

Predlog spremembe 4

v COM(2025) 985 final o spremembi Direktive 2007/2/ES se v členu 1 doda nova točka 11

(povezano s priporočilom 1.6)

Predlog Komisije	Predlog spremembe EESO
	(11) člen 18 se spremeni: ***„Države članice zagotovijo, da se določijo ustrezne strukture in mehanizmi za usklajevanje prispevkov organizacij civilne družbe in vseh, ki imajo interes glede infrastrukture za prostorske informacije, na različnih vladnih ravneh.“;***

Obrazložitev

Namen predloga je dodati izrecno sklicevanje na organizacije civilne družbe v členu 18, saj mora uporaba podatkov, ki se souporabljajo, še naprej temeljiti na javnem interesu. Za to so pristojne vlade na ravni držav članic, civilna družba pa bo še naprej imela vlogo sorazvijalca in nadzornika, da se zagotovi ustrezna uporaba podatkov. EESO podpira pristop Unije k odprtim podatkom, ki temelji na načelu, da morajo podatki služiti skupnemu dobremu in podpirati trajnostne cilje, vendar ne smemo biti lahkoverni in pozabiti na tveganje, da bi se podatki lahko zbirali za komercialne namene, kar bi lahko prispevalo k degradaciji okolja, prekomernemu izkoriščanju naravnih virov, nezakonitemu odlaganju odpadkov ali krčenju gozdov, ali da bi se prednostno prevzemali zaradi netransparentnih (mednarodnih) varnostnih razlogov ali predpisov. Tudi tukaj EESO v celoti podpira predlog za spremembo direktive INSPIRE v skladu s pobudo GreenData4all, zlasti z namenom kontinuitete.

V Bruslju, 18. marca 2026

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Séamus BOLAND